

Огороднік М. А., Сидляренко О. Л., студенти,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Беззубов Д. О., к.ю.н., доцент

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

Модель сільського господарства України є ринковою. Досвід розвинених країн свідчить, що в умовах ринкової економіки ефективність сільського господарства значно залежить від державного регулювання та субсидій. Вони, в основному, спрямовуються на створення стабільних економічних, соціальних і екологічних умов розвитку аграрного сектора, збільшення прибутку виробників продукції, задоволення потреб населення в продуктах харчування, оптимізацію структури виробництва. Державні інвестиції у розвиток сільського господарства України значно менші ніж в країнах Європи. При цьому кошти, які виділяються, спрямовані в основному на кількісне збільшення продукції, не враховуючи при цьому якісні показники та інтенсифікацію виробництва.

Підтримка сільськогосподарських підприємств в країнах ЄС відповідно даних Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) за 2010 р., приблизно в чотири рази перевищує відповідний показник для України.

Основні обсяги фінансування припадають на непов'язану підтримку, коли сільськогосподарські підприємства отримують фінансування незалежно від виду і обсягу продукції, яку він виробляє. Така підтримка становить від 250 євро/га в країнах Східної Європи до 450 євро/га в західноєвропейських країнах [1].

Пряме фінансування сільського господарства здійснюється майже в усіх економічно розвинених країнах, проте їх рівень і структура різні. Найбільша частка прямих платежів в структурі видатків на підтримку сільського господарства відмічається в Норвегії, Австралії, США і ЄС. У галузевому розрізі найбільша частка видатків припадає на рослинництво в США, Канаді, ЄС, на тваринництво - у Фінляндії, Норвегії, Швейцарії. Основною метою прямого фінансування є державне регулювання структури виробництва в сільському господарстві, а також підтримка виробників в районах з несприятливими кліматичними умовами.

Для Польщі характерна державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників в напрямку збуту продукції. Окрім можливості самостійно продавати власно вирощену продукцію на ринку для фермерів існує інтервенційна закупівля агентствами окремих видів продукції (зерно

пшениці, ячменю, кукурудзи). Середня інтервенційна ціна сягає 101,31 євро за тонну, в той час, як на ринку – в межах 150 євро [2].

В Німеччині існує система допомоги новим фермерам, яка включає, безвідплатну допомогу, а також позику до 300 тис. марок (під 5 % річних) або суспільну позику до 160 тис. марок для будівництва (під 1 % річних) з погашенням у розмірі 2 % на рік.

Фермери Франції одержують субсидії на підвищення ефективності виробництва, поліпшення умов життя, під виведення орних земель із сільськогосподарського виробництва, на підтримку родючості земель, компенсаційні виплати за роботу в районах з несприятливими природними умовами [3].

Керівництво Фінляндії сприяє підвищенню продуктивності і рентабельності галузі сільського господарства та харчової промисловості. Проведення науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (НДДКР) і впровадження інновацій є одним з основних напрямків розвитку галузі. На ці цілі щорічно виділяють значні кошти з державного бюджету за кошторисами Міністерства сільського та лісового господарства, Міністерства зайнятості та економіки, Міністерства охорони здоров'я і соціального забезпечення Міністерства освіти. Також в північній частині Фінляндії в господарствах, розташованих вище 62° північних широти, держава надає підвищені «погектарні» і «поголовні» субсидії сільгоспвиробникам.

Україна частково використовує набутий досвід щодо державної підтримки сільського господарства. В Україні вже запроваджено заставні ціни, що носять гарантійний характер і забезпечують сільськогосподарським підприємствам збут їх продукції. Держава вдається до надання пільгових кредитів, частково компенсуючи різницю між процентними ставками. Також використовується спеціальний механізм справляння ПДВ, що надає сільгоспвиробникам відчутну фінансову допомогу. В Україні існують кредитні спілки як альтернатива комерційним банкам. Але в цілому заходи держави щодо підтримки сільськогосподарських виробників потребують подальшого вдосконалення.

Література

1. Світовий досвід державної підтримки розвитку сільськогосподарського виробництва / Н. В. Трусова // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2013. – № 4. – С. 235-239. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znptdau_2013_4_49.pdf

2. Розвиток сільського господарства і сільських територій в Польщі – досвід для України / Л. В. Лисенко // Державне будівництво. – 2008. – № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/DeBu_2008_2_70.pdf

3. Корецький М. Х. Державне регулювання аграрної сфери у ринковій економіці: монографія / М. Х. Корецький. – К.: Вид-во УАДУ, 2002. – 260 с.

УДК 349.41: 338.246.025.88 (043.2)

Онищенко М. В., Ткач І. О., студентки,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Беззубов Д. О., к.ю.н., доцент

ПРОБЛЕМА ПРИВАТИЗАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ: АГРАРНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

На часі актуальною проблемою в нашій державі залишається безоплатна приватизація земельних ділянок, оскільки вона є сферою зацікавленості мільйонів українців як у селах, так і великих містах та містечках нашої країни. У науковій літературі поняття приватизація розглядається як сукупність здійснюваних суб'єктами приватизації дій та заходів, спрямованих на трансформацію форми власності земель, при якій відбувається перехід земельних ділянок з державної власності та власності територіальних громад, у власність громадян або юридичних осіб [4].

Конституція України, як основний закон держави, у ч. 2 ст. 14 гарантує кожному громадянину право власності на землю; таке право реалізується як громадянами так і юридичними особами та державою [1]. Окрім Конституції України на законодавчому рівні дане питання регулюється окремими положеннями таких нормативно-правових актів, як: Земельний кодекс України (Глава 19), закони України «Про фермерське господарство», «Про особисте селянське господарство», «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)».

Проте, незважаючи на наявність такої кількості нормативних актів, які регулюють питання, пов'язані з приватизацією земельних ділянок, сьогодні у даній сфері існує й низка проблем. Зокрема, варто згадати, що діючий в Україні інститут безоплатної приватизації земель державної та комунальної власності є недосконалим, оскільки він не забезпечує для громадян рівні можливості для реалізації, гарантованого Конституцією та іншими нормативними актами, права.

Науковці, в першу чергу, звертають увагу на проблему соціальної несправедливості встановлених норм безоплатної приватизації. Це обумовлюється тим, що фактично кожен громадянин може безоплатно отримати земельну ділянку, таке право не пов'язується з місцем проживання конкретної особи, проте зрозуміло, що кожен громадянин,